KOOSTE SAAPUNEESTA PALAUTTEESTA JA LAADITUT VASTINEET

1.	**Lausunto Fingrid**	**2**
2.	**Lausunto Metsähallitus**	**2**
3.	**Lausunto Museovirasto**	**3**
4.	**Lausunto Puolustusvoimat**	**4**
5.	**Mielipide 1**	**5**
6.	**Mielipide 2**	**6**
7.	**Mielipide 3**	**6**

Kaavan vireilletulokuulutus julkaistiin sekä osallistumis- ja arviointisuunnitelma asetettiin nähtäville 29.5.2019. Osallistumis- ja arviointisuunnitelmasta pyydettiin lausunnot ja muilla kaavan osallisilla oli mahdollisuus jättää siitä mielipiteitä. Lausuntoja saatiin neljä ja mielipiteitä kaksi.

LAUSUNNOT

1. LAUSUNTO FINGRID

Lausunto	***Vastine***
3.1	
Fingrid on käynyt liityntäratkaisusta keskustelua hankevastaavan kanssa. Kantaverkon näkökulmasta tulisi selvittää sähköliityntää Vajukosken voimalaitoksen läheisyydessä olevaan kantaverkon 110 kV kytkinlaitokseen. Liityntäratkaisua tulee tarkentaa jatkosuunnittelussa yhteistyössä Fingridin ja alueverkkoyhtiöiden kanssa.	Hankevastaava laatii selvityksen ja arvioinnin YVA-menettelyyn liittyen, jonka tulokset ja vaikutusten arvioinnit huomioidaan kaavaa laadittaessa. Osayleiskaavan alueelle liityntäjohto sijoittuu valtatien 4 kohdalla sekä sen ja Kitisen itäpuolella.
3.2	
Yleis- ja asemakaavat, joissa on Fingrid Oyj:n voimajohtoja tai muita toimintoja, pyydetään lähettämään lausunnolle mieluiten sähköisenä osoitteeseen kirjaamo@fingrid.fi tai kirjallisena osoitteella Fingrid Oyj, Maankäyttö ja ympäristö, PL 530, 00101 HELSINKI.	Merkitään tiedoksi.
Toimenpiteet	Hankevastaava laatii selvityksen ja arvioinnin YVA-menettelyyn liittyen, jonka tulokset ja vaikutusten arvioinnit huomioidaan kaavaa laadittaessa.

2. LAUSUNTO METSÄHALLITUS

Lausunto 20.6.2019	***Vastine***
4.1	
Osallistumis- ja arviointisuunnitelmassa esitetään hankkeen vaatimat luvat kuten ne on esitetty kaivoshankkeen YVA-arviointiohjelmassa huomioimatta, että yhteysviranomainen on arviointiohjelmasta antamassaan lausunnossa kiinnittänyt huomiota mm. luonnonsuojelualueita koskevan lainsäädännön käsittelyn epäselvyyksiin. Luonnonsuojelualueita ja niiden lakkauttamista koskeva teksti sisältää virheitä. Metsähallitus huomauttaa, ettei luonnonsuojelulaissa (1096/1996) ole säädöksiä valtion maille perustetun luonnonsuojelualueen lakkauttamisesta. Osallistumis- ja arviointisuunnitelmassa esitetty *"Luonnonsuojelualue voidaan lakkauttaa, jos alueella suojeltavaksi määrätyt luonnonarvot ovat oleellisesti vähentyneet tai luonnonsuojelualue estää yleisen edun mukaisen erittäin tärkeän hankkeen tai suunnitelman toteuttamisen"* koskee vain yksityisiä suojelualueita (YSA), jotka voidaan LsL 27 §:n mukaisesti lakkauttaa ELY-keskuksen päätöksellä, mikäli laissa mainitut edellytykset täyttyvät. Huomioitavaa on, että lakkautus voi olla myös osittaista. Kyseinen lain kohta mahdollistaa myös rauhoitusmääräyksen lieventämisen.	Osallistumis- ja arviointi suunnitelmassa todetaan, että "Valtion omistamalla maalla sijaitsevan luonnonsuojelualueen lakkauttamisesta voidaan päättää vain lainsäädäntöteitse." Siten kyse ei ole ristiriitaisista näkemyksistä vaan sanonnan selkeydestä. Kaavaneuvottelussa 14.6.2019 on täsmennetty kaavaan liittyvää menettelyä ja suhdetta luonnonsuojelulainsäädäntöön. Täsmennetään ja selkiinnytetään tältä osin OAS:n tekstiä.
4.2	

Viiankiaavan soidensuojelualue on perustettu aiemmin voimassa olleen luonnonsuojelulain (71/1923) nojalla eräiden valtion omistamien alueiden muodostamisesta soidensuojelualueiksi (851/1988). Asetuksella (852/1988) säädetään soidensuojelualueita koskevista rauhoitusmääräyksistä. Rauhoitusmääräysten kielto kallioperän vahingoittamisesta ja suoalueen luonnonmukaisesta vesitasapainon muuttamisesta, aiheuttavat sen, että kaivostoiminta on lähtökohtaisesti kielletty soidensuojelualueella. Viiankiaavan soidensuojelualueen osalta kaivostoiminta edellyttänee joko lain (851/1988) ja/tai asetuksen (852/1988) muuttamista lainsäätämisjärjestyksessä.	
4.3	
Metsähallitus luonnonsuojelualueita hallinnoivana viranomaisena sekä maanhaltijana esittää, että Sodankylän kunta päivittäisi laadittua osallistumis- ja arviointisuunnitelmaa selventäen lupamenettelyjä valtion omistamalla soidensuojelualueella ja yksityisten maanomistajien omistamilla luonnonsuojelualueilla. Metsähallitus pitää tätä tärkeänä, koska osallistumis- ja arviointisuunnitelman tavoitteena on antaa osallisille tietoa ko. kaavahankkeen lisäksi muista Sakatin kaivoshankkeen edellyttämistä lupamenettelyistä.	Täsmennetään ja selkiytetään tältä osin OAS:n tekstiä.
Toimenpiteet	Täsemennetään ja selkiytetään OAS:n tekstiä.

3. LAUSUNTO MUSEOVIRASTO

Lausunto 20.6.2019	***Vastine***
5.1	
Museovirasto toimii kaavan alueella osallisena viranomaisena ja lausunnonantajana arkeologisen ja rakennetun kulttuuriperinnön sekä maiseman osalta.	
5.2	
Alueella on seitsemän muinaismuistolain (295/63) suojaamaa kiinteää muinaisjäännöstä. Kivikautinen asuinpaikka Uljasijankangas S (1000012435) Kivikautinen asuinpaikka Kelukoski (1000000467) Työ- ja valmistuspaikat, pyyntikuopat Porokodanpalo (1000031269) Maarakenteet, kuopat Pahanlaaksonmaa (1000031271) Kivikautinen asuinpaikka Sahasuvanto (1000000467) Työ- ja valmistuspaikat, tervahaudat Sahasuvanto 2 (10000312760) Kivikautinen asuinpaikka Kärväslampi (1000029392)	
5.3	
Alueella on tehty arkeologiset inventoinnit vv. 2016 ja 2017. Ne kattavat pääosan alueesta. inventoinnin ulkopuolelle on kuitenkin jäänyt kaava-alueen eteläkaakkoisosa, jolta tunnetaan ennestään yksi kivikautinen asuinpaikka (Ulkusijankangas S). Museovirasto edellyttää, että osayleiskaava-alueen arkeologinen inventointi tehdään myös puuttuvan alueen osalta. Vasta inventoinnin valmistuttua on mahdollista arvioida kaavapäivityksen vaikutuksia arkeologiseen kulttuuriperintöön kyseisellä alueella.	Inventointi tehdään kesällä 2019.
5.4	

Muinaisjäännökset tulee merkitä kaavakarttaan asianmukaisella kaavamääräyksellä ja huomioida kaavaselostuksessa. Osa kohteista sijoittuu suunnitelluille loma-asunto-alueille tai niiden läheisyyteen.	Tiedossa olevat muinaisjäännökset huomioidaan yleiskaavan laatimisen yhteydessä kaavamerkinnöin ja -määräyksin sekä kuvataan kaavaselostuksessa.
5.5	
Osallistumis- ja arviointisuunnitelman mukaan osayleiskaavan tavoitteena on turvata valtakunnallisesti arvokkaiden kulttuuriympäristöjen arvot. Lähimpänä hankealuetta sijaitsee valtakunnallisesti merkittävä kohde Puolakkavaaran asutuskylä (RKY2009). Hankealueella tai sen välittömässä läheisyydessä ei sijaitse voimassa olevan Pohjois-Lapin maakuntakaavassa (2008) maakunnallisesti arvokkaiksi todettuja kulttuuriympäristöjä.	
5.6	
Hankealueella tai sen läheisyydessä ei sijaitse valtakunnallisesti tai maakunnallisesti arvokkaita maisema-alueita. Voimassa olevien, alueelle sijoittuvien osayleiskaavojen yhdistelmäkartan mukaan suunnittelualue on osittain maa- ja metsätalousvaltainen alue, jolla on erityisiä ympäristöarvoja. Vaikutusten arviointi -kappaleessa esitetään, että vaikutukset maisemaan arvioidaan virtuaalimallien avulla.	Hankevastaava laatii selvityksen ja arvioinnin YVA-menettelyyn liittyen, jonka tulokset ja vaikutusten arvioinnit huomioidaan kaavaa laadittaessa.
5.7	
Vaikutusten arvioinnissa huomioidaan mm. lähiseudun rakennettu ympäristö. Yksittäisiä merkityksellisiksi arvioituja rakennettuja kulttuuriympäristöjä sijaitsee Sattasen kylässä sekä nelostien ja joen varressa Kitisen länsipuolella. Em. virtuaalimalleja ja kuvasovitteita laadittaessa on aiheellista hyödyntää mm. näitä koskevia ”Lapin kulttuuriympäristö tutuksi” – hankkeen (LKYT) tuottamia inventointitietoja. Vaikutusten arviointi kulttuuriympäristön osalta perustuu olemassa oleviin selvityksiin ja inventointeihin sekä hankkeen suunnitelma-aineistoon. Museovirasto huomauttaa, että käytettävät selvitykset tulee nimetä.	
Toimenpiteet	Arkeologinen inventointi laaditaan kesällä 2019.

4. LAUSUNTO PUOLUSTUSVOIMAT

Lausunto 24.7.2019	***Vastine***
6.1	
Puolustusvoimat on osallinen kaavoituksessa. Puolustusvoimilla ei ole huomautettavaa Sakatin kaivoshankkeen osallistumis- ja arviointisuunnitelmaan. Kaavoituksen edetessä ja tarkentuessa Puolustusvoimat lausuu eri vaiheissa. Huomiota tulemme kiinnittämään mm. mahdollisten läjitysalueiden korkeuksiin ja niiden vaikutuksiin toiminnassamme.	Puolustusvoimat on nimetty osalliseksi osallistumis- ja arviointisuunnitelmassa.
6.2	
Suunnittelussa pyydämme huomioimaan suunnittelualueen eteläosassa on maakuntakaavan merkinnällä EP2899 *Sodankylän varuskunta* lähiharjoitusalueesen sisältyvä vesistökoulutusalue, joka sijaitsee Kelukosken voimalaitoksen yläpuolella sen välittömässä läheisyydessä. Asialla ei katsota olevan vaikutusta em. alueen käyttöön.	Maakuntakaavan merkintä EP2899 on huomiotu voimassa olevassa yleiskaavassa ja huomioidaan sen mukaisesti laadittavassa yleiskaavassa.
6.3	

Jatkotöiden osalta tuomme esille, että rakennusym. töitä tehdessä tulee huomioida alueella ja sen läheisyydessä mahdollisesti kulkevat Puolustusvoimien kaapelilinjat. Mahdollisten kaapelilinjojen sijainti tulee selvittää hyvissä ajoin, vähintään kymmenen (10) työpäivää ennen aiottua rakentamista. Puolustusvoimien mahdolliset kaapelinäytöt tilataan Johtotieto Oy:ltä. Puolustusvoimat ei maksa kaavoituksesta mahdollisesti aiheutuvien olemassa olevien kaapelireittien siirtojen, kaapeleiden rakentamisenaikaisten suojaamisen tai muiden muutosten osalta kustannuksia. Lausuntopyynnöt ja kutsut neuvotteluihin kirjaamo.3logr@mil.fi tai 3. Logistiikkarymentin Esikunta.	Puolustusvoimien kaapelilinjat huomioidaan rakennustöihin varauduttaessa.
Toimenpiteet	Lausunto merkitään tiedoksi.

MIELIPITEET

5. MIELIPIDE 1

Mielipide 4.6.2019	***Vastine***
1.1	
Brittiläisen kaivosjätin tytäryhtiön yleis- ja asemakaava toteutuessaan kaivosyhtiön haluamalla tavalla merkitsee mm. Paikkamellan suvannossa olevien kahden suurehkon saaren liittämistä kaivosalueeseen. Lainvoiman 1.11.2012 saaneessa Kelujärvi-Rajala osayleiskaavassa merkintä VR-1 turvaa asukkaiden oikeuden käyttää upeita saaria lähivirkistysalueena. Sodankylän kunnan maankäyttöpäällikkö 3.6.2019 mainitsi, että kyseessä on mahdollisen Sakatin (Viinakiaapa) kaivoksen prosessi- ja kuivatusvesien purkuputken sijoittamisesta Kitiseen. Mielipiteen jättäjä on esittänyt toivomuksen, että jo kaavoituksen alkuvaiheessa kyseiset saaret jätetään kaivosalueen rajauksen ulkopuolelle ja purkuputken sijoittaminen ratkaistaan saariin kajoamatta. Kaivosyhtiöstä ilmoitettiin puhelimitse samana päivän, että kaavamerkintä VR-1 säilyy myös tulevassa kaivoskaavassa Kitisen saarten kohdalla ja että tilanne ei nykyisestä mihinkään muuttuisi. Esitykseen suunnitellun kaivosalueen rajan siirtämisestä ei mielipiteen jättäjä saanut vastausta, joten hän ilmaisee mielipiteensä ja mahdollisen prosessikaavionsa myös seuraavasti: 1. mielipide 2. muistutus kunnanhallitukseen 3. valitus hallinto-oikeuteen 4. valitus korkeimpaan hallinto-oikeuteen 5. valitus Euroopan ihmisoikeustuomioistuimeen	Mielipiteessä on kiinnitetty huomiota Kitisessä olevien Paikkamellankankaan saarien virkistyskäytön jatkumiseen. Saaret ovat mukana osayleiskaavan muutosalueessa suunnittelualueen yhtenäisyyden vuoksi. On mahdollista, että saarten länsipuolelle, Kitisen syvimpään kohtaan, alkuperäisen uoman kohdalle harkitaan Sakatin kaivoshankkeen puhdistettujen kaivosvesien purkuputken sijoittamista. Saarten käyttötarkoituksen muuttaminen VR-1 alueesta ei ole esitetty. Päinvastoin kuin mielipiteessä esitetään, saaria ei ole esitetty liitettäväksi kaivosalueeseen.
Toimenpiteet	Poistetaan Paikanmellankankaan saaret kaavan suunnittelualueesta.

6. MIELIPIDE 2

Mielipide 17.2.2020	***Vastine***
1.1	
Allekirjoittaneet vaativat, että Kuusivaarantien pohjoispäässä oleva vapaa-ajantonttialue ja metsäalue Mattila 3:46 poistetaan suunnitellusta Sakatin kaivoshankkeen osayleiskaava-alueesta. Valituksen jättäjät omistavat tilan 75841600030046. Maanomistajat ovat investoineet huomattavia summia tonttialueeseen sisältäen sähköt, sähköliittymän, tiestön ja tonttien lohkomisen. Ranta-aluettaon Kemijoki Oy maisemoinut vuonna 2001 maanomistajan vaatimuksesta Vaasan hallinto-oikeuden päätöksellä. Samassa yhteydessä muodostui kaksi komeaa saarta ja tilalle muodostui omaa vesialuetta. Tilalla on lisäksi omaa vesialuetta Kelukosken altaan padotusalueella noin 10 ha. Allekirjoittaneiden perheenjäsenellä on myös omaa vesialuetta Kelukosken altaan alueella ja näin muodostunut huomattava virkistysarvo tiloilel, jotka ovat Natura-alueen läheisyydessä.	Tila jää varsinaisen kaivosalueen ulkopuolelle, mutta sijaitsee osayleiskaavan keskeisellä suunnittelualueella pohjoisen yhdystievaihtoehdon, kaivoksen 110 kV voimalinjan ja Jäämeren radan kannalta. Loma-asuntojen ja niiden edustalla olevien saarten suhteen ei ole tarpeen tehdä kaavaan muutosta.
Toimenpiteet	Aluetta säilytetään osayleiskaavan muutoksessa.

7. MIELIPIDE 3

Mielipide 21.9.2019	***Vastine***
1.1	
Esitämme osayleiskaavaan merkittäväksi liitteessä oleva rakennuspaikat omistamallemme kiinteistölle (758-403-2-28).	Alueen rakennusoikeudet on lähtökohtaisesti ratkaistu Kelujärvi-Rajala osayleiskaavassa (lainvoimainen 1.11.2012). Vireillä olevassa Sakatin osayleiskaavassa ei ole tarkoitus lisätät tilojen rakennusoikeutta, mutta oelmassa olevien rakennuspaikkojen siirtoja voidaan tarkastella siten, että ne ovat yhteensovitettavissa mahdollisen kaivostoiminnan kanssa.
Toimenpiteet	